

1. ariketa

Ondoren testu bat daukazu. Irakurri eta erantzun galderei.

Aukeratu erantzuna. Bakarra da zuzena.

«FAKE NEWS» DIRELA KOAK IKASTETXEETARA HELDU DIRA

Adituek ohartarazi dutenez, nahiz eta beti egon diren buloak edo zurrumurruak, gaur egungo albiste faltsuak «azkarrago» zabaltzen dira eta «iraunkorrak eta biralagoak» dira. «Dibulgazio kanal azkarrak dituztenez eta gazteak trebeak direnez, errazago iristen zaizkie», azaldu du Sylvie Perezek, Kataluniako Unibertsitate Irekiko Psikologia eta Hezkuntza Zientzietako ikasketetako irakaslea. Ikasketa horietako irakaslea den Jordi Peralesek nabarmendu duenez, askotan «albiste faltsu bera albiste izan daiteke urte batean, eta denbora bat geroago errepikatu, hori azaltzen duen ageriko arrazoirik egon gabe». Bi irakasleok adierazi dutenez, informazio ez-egiazkoaren eta egiaztatu gabekoaren «aldaera» berri horri ikasgeletan egin behar zaio aurre, ikasleari tresnak emanez. «Eskola-testuinguruan, ikasleek oraindik ez dute gaitasun kritikorik albisteak eta *fake news* edo albiste faltsua bereizten jakiteko», adierazi du Perezek. Hain zuzen ere, nerabezaroko hezkuntza-helburuetako bat dela diote biek eta, horrenbestez, Administrazioari baliabideak eta inplikazioa eskatu dizkiote helburu horren garapenean laguntzeko.

Iazko irailean egindako ikerketa baten bidez, antzeman zuten gazteen % 83,8k gezurra izan zen albiste bat sinetsi zuela, eta % 24k denbora-pasarako edukiak sortu zituela, hala nola blogak, bideoak, memeak eta artikuluak. Teknologia da, neurri batean, albiste faltsuen hedapena azkarra eta birala izatearen erruduna. «Lehen ere zabaltzen ziren, baina ez zuten hain arin zirkulatze hainbeste kanal», azaldu du irakaslea. Gazteek helduek baino hobeto dakite tresna horien «parte bat» erabiltzen, Peralesek ohartarazi duenez, baina ez denak, ezta haien ahalmen guztiak ere. «Ba al dakite Instagram, TikTok eta beste sare sozial batzuk erabiltzen entretentzeko? Bai, zalantzarik gabe. Baina ba al dakite dauden bilaketa-aukera guztiak erabiltzen, DuckDuckGo, Bing edo Google kasu? Erantzuna ez da hain positiboa», adierazi du irakaslea, eta ondorioztatu du nerabeek badakitela «bilaketa sinpleak egiten, baina ez konplexuak».

Bestalde, Ameriketako Estatu Batuetako hauteskundeei buruzko ikerketa baten arabera, 65 urtetik gorako pertsonen partekatzen dituzte albiste faltsu gehien, teknologia erabiltzeko dituzten zailtasunen ondorioz. Heldu gazteenek, haurren gurasoek edo haurren inguruko beste senide batzuek eskaini beharko lizkiekete jokabide-ereduak. Izan ere, senideek ere paper garrantzitsua dute albiste faltsuen aurka borrokatzeko, irakasten dutenaren arabera jokatz. «Guraso garen aldetik, ez ditugu zabaldu behar ahoz nahiz baliabide teknologikoen bidez iristen zaizkigun informazio, albiste edo iruzkinak haien benetakotasuna eta egiazkotasuna baieztatu gabe», proposatu du adituek.

Eskolak gaitasuna eman behar dio gazterari «dokumentatutako zerbait eta iritzi soilak –eta batzuetan, besterik gabe, gezurrak– bereizteko». Peralesek dioenez, albiste faltsuei erantzun hezigarria eman behar zaie, «etikatik, balioetako prestakuntzatik eta informazio-eskubidearen errespetutik». Izan ere, haren ustez, gaur egun informazioa «lehen mailako eskubidea» da eta, beraz, «informazioa egiazkoa eta ulergarria dela eta iritzia askatasunez sortzeko aukera ematen duela bermatzeko gai izan beharko genuke». Etorkizuneko helduek eskubide hori exijitu ahal izateko, nerabeak «kontzientzia kritikoan prestatu behar dira», bukatu du.

1. ariketa. Aukeratu erantzuna

1. Zer dio testuak albiste faltsuez?

- a) Gaur egungo gizartearen asmakizunak direla.
- b) Gazteek zailago dutela albiste horietara heltzea.
- c) Albiste bera ager daitekeela une desberdinetan.

2. Zer uste dute Perezek eta Peralesek informazio faltsuaz?

- a) Ikasgela ez dela albiste faltsuak bereizten ikasteko lekua.
- b) Administrazioak hartu behar duela parte gai horretan.
- c) Ikasleek badutela ahalmena informazio horri aurre egiteko.

3. Zer ondorio atera du Peralesek nerabeez eta teknologiaz?

- a) Batez ere, entretenitzen dituzten teknologiak erabiltzen dakitela.
- b) Lehen ez bezala, argiago dutela zer den faltsua eta zer ez.
- c) Gehienek badakitela denbora-pasarako edukiak sortzen.

4. Nola borrokatu behar dute gurasoek albiste faltsuen aurka?

- a) Albiste horien faltsukeria zabalduz.
- b) Benetako albisteak zein diren erakutsiz.
- c) Jokaera egokiak erabiliz.

5. Zer dio Peralesek informazio-eskubideaz?

- a) Balioa galdu duela informazio faltsuak direla eta.
- b) Errespetatu egin behar dela albiste faltsuei erantzuteko.
- c) Etorkizuneko helduek ez dutela inolaz ere exijituko.

GOGORATU:
ERANTZUNAK, ERANTZUN ORRIAN